

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) ECONOMICS
EXAMINATION: JUNE - 2022
THIRD SEMESTER
Subject: Economics of Labour - I (ECBCS 17-313)

Date: 14/06/2022

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)

1. Demand for labour depends on
 - a) Willingness of labour to work
 - b) Marginal productivity of labour
 - c) Demand and Supply and labour
 - d) None of the above
2. With the increase in wages, supply of labour -----
 - a) Decreases
 - b) Increases
 - c) Remains Constant
 - d) None of the above
3. When the labour is paid in terms of goods rather than cash is called-----
 - a) Contract Wage
 - b) Wage in Kind
 - c) Time Wage
 - d) Piece Wage
4. Increase in cost of production leads to increase in prices, is known as -----inflation.
 - a) Demand Pull
 - b) Cost Push
 - c) Market Push
 - d) Currency pull
5. The labour market is in equilibrium when supply of labour -----demand for it.
 - a) Equal to demand
 - b) less than Demand
 - c) More than demand
 - d) Contrast to Demand

Q. 2. Answer any three of the following questions in 100 words. (15)

- 1) Explain factors determining demand for labour.
- 2) Discuss the concept of labour market in brief.
- 3) Elaborate the concept of labour productivity.
- 4) State advantages of rationalization.
- 5) What are the various causes of labour mobility?

Q. 3. Answer any one of the following question in 250 words. (10)

- 1) Discuss various types of discrimination.
- 2) Explain the relationship between inflation and wages.

Q. 4. Answer any two of the following question in 500 words. (30)

- 1) Discuss characteristics of the labor market in developed and developing countries.
- 2) What are the causes of low labour productivity in developing countries? Discuss measures to improve labour productivity.
- 3) What is discrimination? Explain direct and indirect effects of discrimination in detail.

मराठी रूपांतर
श्रमाचे अर्थशास्त्र भाग - १ (ECBCS 17-313)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. श्रमाची मागणी या घटकांवर अवलंबून असते.
अ) मजुराची काम करण्याची इच्छा ब) मजुराची सीमांत उत्पादकता
क) श्रमाची मागणी आणि पुरवठा ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
२. वेतनातील वाढीसोबत श्रमाचा पुरवठा
अ) घटतो ब) वाढतो
क) स्थिर राहतो ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
३. जेव्हा मजुराचा मोबदला रोख रकमेऐवजी वस्तूच्या रूपात दिला जातो तेव्हा त्यास म्हणतात.
अ) कंत्राटी वेतन ब) वस्तुरूप वेतन
क) समयानुसार वेतन ड) नगानुसार वेतन
४. उत्पादन खर्च वाढल्याने जेव्हा किंमती वाढीला चालना मिळते तेव्हा त्यास चलन वाढ म्हणतात.
अ) मागणी प्रेरित ब) खर्च प्रेरित
क) बाजार प्रेरित ड) चलन प्रेरित
५. जेव्हा श्रम बाजारात श्रमाचा पुरवठा हा श्रमाचा असतो तेव्हा श्रम बाजारात समतोल साधला जातो.
अ) मागणी एवढा ब) मागणी पेक्षा कमी
क) मागणी पेक्षा जास्त ड) मागणी च्या विरोधी
- प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (१५)
- १) श्रमाची मागणी ठरवणारे घटक स्पष्ट करा.
२) श्रम बाजाराची संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
३) श्रमाची उत्पादकता ही संकल्पना स्पष्ट करा.
४) वाजवीकरणाचे फायदे सांगा.
५) श्रमाच्या गतिशीलतेची विविध कारणे कोणती आहेत.
- प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर २५० शब्दात लिहा. (१०)
- १) विभेदाचे प्रकार स्पष्ट करा.
२) चलनवाढ आणि वेतन यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.
- प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (३०)
- १) विकसित आणि विकसनशील देशातील श्रम बाजाराची वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
२) विकसनशील देशातील श्रमाच्या कमी उत्पादकतेची कारणे कोणती आहेत? श्रमाची उत्पादकता वाढवण्याच्या उपायांची चर्चा करा.
३) विभेद म्हणजे काय? विभेदाचे प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष परिणाम सखोल स्पष्ट करा.